

Phẩm 5: BIỆN QUÁN HẠNH

Bấy giờ, Kim Cang Tạng
Bồ-tát Ma-ha-tát
Lại bảo đại chúng rằng:
Các nhân giả lắng nghe
Ví như chỗ vắng vẻ
Muốn tạo dựng phòng ốc
Người thợ lo vật liệu
Sau đó mới thành được.
Xem kỹ trong các vật
Từng vật không thành nhà
Cũng như các ngón tay
Hợp lại thành bàn tay
Bỏ ngón tay tìm kiếm
Thế nắm tay đâu có.
Quân sư và xe cộ
Thành ấp cùng vườn rừng
Mây vật và núi sông
Bình, áo với các tướng
Đều là giả hòa hợp
Bậc trí hiểu như mộng
Như vậy thân nhà cửa
Các giới đã tạo thành
Uẩn chứa như núi cao
Nguy hiểm như nhà mục
Không sinh, cũng không diệt
Chẳng mình chẳng phải người
Như thành Càn-thát-bà
Như mây và như ảnh
Cũng lại như quáng nắng
Giống như xem tranh vẽ
Tướng tự hư vọng hiện
Tánh tịnh lìa có, không
Như người mù lại què
Tướng giả mà đi được
Tự tánh không thể giữ
Thân phàm ngu cũng vậy
Phân tích đến cực vi
Tên rỗng, vật không thật
Vi trần không nắm bắt
Các pháp cũng như vậy
Bậc Tịnh tuệ Du-già
Khi suy nghĩ như vậy
Liên đối với sắc, thanh...

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Xa lìa sự nhớ hiểu
Chấm dứt tất cả ý
Quả nhiên được giải thoát
Không luyến ái các hữu
Luôn ưa thích đẳng trì
Dầu cho các tiên trời
Hay người đẹp lộng lẫy
Có đến cúng dường ta
Xem như mộng, không nhiễm
Thân tuy đứng tại đây
Ngoại đạo không thể thấy
Trì Minh và Phạm thiên
Cũng không thấy đỉnh ta
Sẽ sinh cung Ma-ni
Tự tại mà vui chơi
Cùng các Đà-la-ni
Lìa Dục thường hoan lạc
Đây là pháp quán hạnh
Cảnh giới của Tát-đỏa
Nhân giả, sớm tu tập
Với phát tâm dũng mãnh
Sẽ sinh cung Quang minh
Lợi ích cả ba cõi
Đoạn trừ phần tham dục
Và lìa sân, nhuế, si
Hãy đến Đại mật nghiêm
Nơi vắng lặng thù thắng
Cảnh giới ấy không chết
Không có thức hoạt động
Xa lìa với các tướng
Chẳng phân biệt chỗ được
Đây là xứ vi diệu
Tương ứng pháp Du-già
Cho nên tu quán hạnh
Mong cầu đến cõi đó
Đã thắng được tham sân
Không ta, cũng không người
Người nên tu thắng định
Chớ sinh ra ba độc
Hoặc chấp vào cảnh giới
Liên sinh ra hai giác
Giống như cô gái đẹp
Mang những vòng hoa tươi
Kẻ nhiều dục thấy rồi
Say đắm trong tưởng nhớ

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Cái biết nhiễm mê hoặc
Chuyên nghĩ việc đó thôi
Lúc đi đứng hay ngồi
Ăn uống và ngủ nghỉ
Dung nhan cô gái ấy
Luôn hiện trong tâm tưởng
Những ác tuệ như vậy
Do cảnh giả dối sinh
Chìm trong cảnh bùn lầy
Cho nên đừng tham đắm
Hoặc như các thế gian
Tuệ, tà phân biệt dối
Vớ trâu và dê núi
Thiết bà và hươu nai
Vì thấy chúng có sừng
Ôm giữ đó là thật
Nên đối với hổ, thỏ ...
Lại hiểu là không sừng
Nếu không thấy sừng trâu
Đâu chấp thỏ không sừng!
Thế gian cũng như vậy
Vọng thấy có chỗ được
Sao thấy thể chẳng thật
Liên nói pháp định không
Vì chuta bỏ phân biệt
Nên tà giác luôn sinh
Nhân giả xem xét kỹ
Tâm hành các cảnh giới
Đều như vọng sở đắc
Có sừng hay không sừng
Nếu như người tu hành
Phải nên quán như vậy
Từ đó được ý vui
Hoặc làm Chuyển luân vương
Trên không mà qua lại
Có đủ đại oai lực
Hoặc sinh điện nhật nguyệt
Và các cung tinh tú
Bốn vua trời Đạo-lợi
Diêm-ma và Đâu-suất
Hóa lạc và Tha hóa
Trong bảo điện Ma-ni
Các thân phạm sắc giới
Và cõi trời Thập phạm
Không phiền và Không nhiệt

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Thiện kiến và Thiện hiện
Cung A-ca-ni-tra
Tự tại mà vui chơi
Không thức, vô sở hữu
Phi tướng, phi phi tướng
Tại đó, trừ dần dục
Cho đến các cõi Phật
Thường vui định vi diệu
Cảnh giới của giải thoát
Ví như thân bình vỡ
Mới có những mảnh sành
Tánh hoại, hiện sát-na
Với thường, thấy vô thường
Hạt giống sinh ra mầm
Mầm sinh loại rồi mất
Lại như người thợ gốm
Lấy bùn tạo ra bình
Nếu bùn là Xa-ma (chỉ)
Bình cũng như sắc nó
Hoặc lúc thợ gốm ấy
Dùng bùn đủ loại sắc
Đến khi nung đã thành
Mỗi cái tùy sắc bùn
Tên, tre thành cửa sổ
Từ sừng thành bầu đựng
Ruồi nhơ và mật thối
Thấy đều sinh ra trùng
Nên biết quả thế gian
Giống nhân, không giống nhân
Do nhân đã biến hoại
Nên mới sinh ra quả
Nơi làm thành cát bụi
Thế tánh không biến hoại
Do kẻ ngu ở đời
Sinh giả dối phân biệt
Tạo ra ta trong ta
Không có gì hơn ta
Với ý, ngã cũng không
Nhân tích tập cũng không
Cùng nhân gần nhất sinh
Chẳng cần có duyên thức
Cảnh giới của bậc Trí
Sức khéo léo sinh ra
Nhỏ sạch gai phiền não
Hàng phục ma, quyến thuộc

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẶNG KINH

*Tham ái thế gian hết
Như mật hay trị bệnh
Chư tiên do lòng tham
Lưu chuyển sinh các nẻo
Do huân tập lâu dài
Ví như rắn phùng mang
Lửa phiền não thiêu đốt
Lưu chuyển đường ác hiểm
Lìa tham liền giải thoát
Phải siêng tu quán hạnh.*

M

Phẩm 6: HƯỚNG VÀO A-LẠI-DA

Bấy giờ, Kim Cang Tạng
Bồ-tát Ma-ha-tát
Lại bảo các đại chúng:
Các nhân giả phải biết
Xưa, ta nhờ Phật lực
Gia trì, được diệu định
Thấy rõ câu-đê côi
Tu hành định thế gian
Chư Phật cùng Phật tử
Trụ ở nơi thanh tịnh
Trong đó chỉ Mật nghiêm
Là an vui đệ nhất
Chư Phật ngồi hoa sen
Như cung điện tuyệt diệu
Ta liền từ định dậy
Hết lòng mà chiêm ngưỡng
Tự thấy nước Mật nghiêm
Chúng Phật tử vây quanh
Lại thấy tạng giải thoát
Trụ ở trong cung ấy
Thân lượng như lông tay
Sắc tướng thật sáng rạng
Như trăng rằm trên không
Như hoa A-hằng-tư
Tâm ta liền suy nghĩ
Việc khó nghĩ là gì?
Liền thấy ngay thân mình
Chính ở tại trong bụng
Ở trong đó thấy hết
Tất cả các thế gian
Liên hoa tạng Phật tử
Nhờ thần lực của Phật
Cũng đều thấy như vậy
Vui vẻ không nghĩ bàn
Thiên Trung Thiên tạo ra
Liền thấu oai thần lực
Đại chúng đều như vậy
Tốt hiếm có khó nghĩ.
Du-kỳ đủ thứ sắc
Là cảnh giới của Phật
Các nhân giả nên biết!
Xưa Phật là Bồ-tát
Từ nơi địa Hoan hỷ

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Đạt đến địa Ly cấu
Phát quang và Diệm tuệ
Nan thắng và Hiện tiền
Viễn hành với Bất động
Thiện tuệ, Pháp vân địa
Đạt được Đà-la-ni
Sinh các nghĩa vô tận
Các định Thủ-lăng-nghiêm
Và dùng ý thành thân
Tế tánh và khinh tánh
Đại tánh và ý lạc
Tôn quý và dục thọ...
Được tám tự tại ấy
Như, ứng liền hiển hiện
Vui chơi nơi Mật nghiêm
Gọi là Diệu quang minh
Công đức đều thành tựu
Trở lại được thanh tịnh
Hiện thành Đẳng chánh giác
Hóa thành Phật, Bồ-tát
Vô số sắc tượng đẹp
Tự nhiên biến khắp cả
Mà chuyển xe diệu pháp
Mau khiến các chúng sinh
Dùng trí đoạn các hoặc
Lợi lạc khắp các nẻo
Lại ở trong Mật nghiêm
Hoặc có các Đại sĩ
Thấy Phật hiện sắc thân
Tướng trang nghiêm tốt đẹp
Tự nhiên phát ánh sáng
Rực rỡ như đồng lửa
Ở tại cung Liên hoa
Cùng các người quán hạnh
Vui chơi định an lạc
Tam-ma-địa tự tại
Là nơi rất thù thắng
Hoặc thấy nơi đại thọ
Thân vua Khẩn-na-la
Hiện ra trăm ngàn ức
Vô số các biến hóa
Ánh sáng rực như trăng
Chiếu khắp các cõi nước
Hoặc thấy trời Đâu-suất
Vô lượng các Phật tử

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Thân như sắc đế thanh
Tướng công đức trang nghiêm
Đầu đội mũ Ma-ni
Ngôi cung điện tuyệt đẹp
Ánh sáng chiếu cùng khắp
Thông đạt Nhất thiết trí
Hoặc thấy đức Phổ Hiền
Có đủ oai lực lớn
Đạt đại Nhất thiết trí
Bốn Vô ngại, Biện tài
Thân tướng hiện ánh sáng
Tối thắng không ai bằng
Ở cung điện Mãn nguyệt
Cửa biển định Mật Nghiêm
Hiện hiện các sắc tướng
Hiện thánh đều khen ngợi
Vô lượng chúng, các trời
Cùng với Càn-thát-bà...
Minh tiên và quốc vương
Các quyến thuộc vây quanh
Hoặc thấy Tối thắng tử
Cùng các quán hạnh sư
Vắng lặng mà thiên định
Uy nghiêm nơi giấc ngủ
Xa lìa sự chậm chạp
Phụng hành lời Phật dạy
Cần khổ mà sạch nhẹ
Như ngoại đạo hiển bày
Lục dục và Phạm thiên
Hữu danh đến Thiệm-bộ
Trong đó mà hóa hiện
Có nhiều thứ ánh sáng
Bậc Thần thông điều ngự
Nổi rõ lên rực rỡ
Hoặc thấy Bậc Đạo Sư
Nhập thai hiện Đản sinh
Xuất gia tu thiên định
Cho đến Bát-niết-bàn
Trí Phật không nghĩ bàn
Tất cả đều trọn thành
Được tự tại vô úy
Người, trời đều nương về
Nhân giả nên biết rằng
Thể tánh của chư Phật
Trí tuệ không ai bằng

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Chỉ Phật mới biết được
Như Thích-ca đã chứng
Thắng sư tử, loài người
Các người sẽ đạt được
Hãy tin, chớ hoài nghi
Tin chính là Phật thể
Chắc chắn được giải thoát
Hoặc làm chúa cõi trời
Và các vị Tiểu vương
Cho đến sinh Phạm cung
Mà làm Chuyển luân vương
Lại sánh Tạng liên hoa
Ở trong hội Phật ấy
Do liên hoa hóa sinh
Được sức lớn tinh tấn
Do đó hàng phục ma
Muốn nhân đó huân tập
Ý chí không khiếp nhược
Chứng thành pháp Nhất đạo
Kế thừa các việc Phật
Làm vua các cõi nước
Nếu muốn được làm Phật
Phải sạch Phật tánh đạo
Chứng tánh đã tịnh rồi
Chư Phật liền thọ ký
Du-già được giác ngộ
Không lâu sẽ thành Phật
Tất cả bậc tu hành
Đều nương tựa vào đó
Ví như mặt đất này
Là chỗ mọi vật nương
Như với bậc Diệu hạnh
Có thể trị các bệnh
Bậc Giác ngộ cũng vậy
Hay trừ bệnh giả dối
Được tâm vô phân biệt
Hiểu rõ, không lay động
Cảnh giới của trong ngoài
Rõ đạt đều do thức
Hãy xa lìa nơi ngã
Cũng lìa cả ngã sở
Không năng hại, sở hại
Đối với cả vật hại
Tất cả đều như vậy
Cảnh giới của ý thức

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Đều nương A-lại-da
Phân biệt đối như vậy
Như ngọc cùng mặt trời
Tương cảm sinh ra lửa
Lửa này chẳng từ ngọc
Cũng chẳng từ mặt trời
Tâm ý thức cũng vậy
Căn, cảnh, ý hòa hợp
Hay sinh ra các tâm
Như biển nổi các sóng.
Tánh này chẳng giả tạo
Cũng chẳng phải ảo mộng
Chẳng giống các loại ấy
Do mê hoặc nắm giữ
Chẳng giống như lông rùa
Cũng chẳng giống sừng thỏ
Lại như sấm và chớp
Chấn động sinh ra lửa
Lửa này chẳng do nước
Chỉ có vì sấm chớp
Ý, không từ định biết
Lửa này theo nơi sinh
Như lửa theo nước sinh
Tạo ra các đồ gốm
Dục và các tâm pháp
Với tâm mà cộng sinh
Tánh hòa hợp không định
Nên biết phải như vậy
Tâm cảnh không nghĩ bàn
Bị Mật nghiêm thấy biết
Tàng thức của hữu tình
Câu sinh từ vô thủy
Như Niết-bàn hư không
Tánh trạch diệt vô vi
Xa lìa khỏi ba cõi
Thanh tịnh thường tròn đầy
Như trăng có tròn khuyết
Hiện rõ các cõi nước
Xoay vần thể là một
Tánh nó không tăng giảm
Kẻ ngu bị phân biệt
Thấy trăng có đầy vơi
Qua lại khắp bốn châu
Kỳ thật không tròn khuyết
Tạng thức vốn như vậy

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Hiện khắp cõi hữu tình
Thể tánh không tăng giảm
Tròn sạch thường chiếu sáng
Kẻ ngu vọng phân biệt
Đối với thức Lại-da
Cho là có tăng giảm
Phải nên biết như vậy.
Nếu đối với thức này
Mà chân chánh biết rõ
Liên đạt được vô lậu
Chuyển y, sự sai biệt
Đó là pháp sai biệt
Đạt được, rất là khó
Tạng thức cũng như vậy
Cùng bảy thức đồng chuyển
Vì tương ưng huân tập
Thể tánh vốn không nhiễm
Giống như cây trên sông
Theo nước mà trôi nổi
Song cây cùng với nước
Thể tướng đều sai khác
Tạng thức cũng như vậy
Các thức tập khí đủ
Tánh luôn luôn thanh tịnh
Không bị nó tạo nghiệp
Thanh tịnh và tạp nhiễm
Đều nương A-lại-da
Bậc Thánh vui tại pháp
Cảnh giới của định tâm
Người, trời và các nẻo
Tất cả các cõi Phật
Đó là pháp tịnh nhiễm
Như Lai tạng là nhân
Do giác ngộ thành Phật
Là chủng tánh các thừa
Tất cả các chúng sinh
Có đủ các oai lực
Các công đức tự tại
Các tốt đẹp thù thắng
Cho đến nơi hiểm ác
Thượng, trung, hạ sai khác
Lại-da mãi ở trong
Luôn làm chỗ nương tựa
Đều do các hữu tình
Quả, từ vô thủy đến

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Do các nghiệp tập khí
Làm cho tự tăng trưởng
Cũng lại từ tăng trưởng
Với bảy thức còn lại
Do vậy kẻ ngu si
Chấp cho là nội ngã
Năng tác, ngã sở y
Luân hồi nơi sinh tử
Ý thức ở trong thân
Nhanh chóng như gió chuyển
Bị gió nghiệp chuyển động
Lan khắp nơi các căn
Thường cùng đủ bảy thức
Lưu chuyển như cơn sóng
Vi trần và thắng tánh
Tự tại và thời, phương
Đều là tịnh Lại-da
Ở trong vọng phân biệt
Lại-da do nghiệp lực
Và lấy ái làm nhân
Thành tựu các thế gian
Có vô số phẩm loại
Kẻ ngu mãi không rõ
Chấp là có kẻ làm
Thể tướng của thức này
Vi tế rất khó biết
Chưa thấy được chân thật
Tâm mê không thể hiểu
Thường với căn, cảnh, ý
Mà sinh đắm nơi ái
Kim Cang Tạng nói:
Các Phật tử không sợ
Thể Lại-da là vậy
Vì sao không thấy nghe
Chỗ nương tựa các thân
Tánh tịnh luôn không nhiễm
Đầy đủ ba mươi hai
Tướng Phật và Luân vương
Biến khắp trong ba cõi
Hiện ra đủ thứ sắc
Giống như trăng tròn sáng
Các ngôi sao vây quanh
Tạng thức cùng các thức
Trụ thân cũng như vậy
Như các trời cõi Dục

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Có Thiên nữ vây quanh
Rực sáng cung điện báu
Tạng thức cũng như vậy
Như các thần sông, biển
Tự tại ở trong nước
Tạng thức ở thế gian
Nên biết, cũng như vậy.
Như rồng nương nước trời
Như trăm sông đổ biển
Như cây vua nương đất
Hiện tâm cũng như vậy
Mặt trời ở cung điện
Xoay quang núi Diệu cao
Chư Thiên đều kính lễ
Phật địa, tâm cũng vậy.
Mười thứ trong các Địa
Tu hành tất cả hạnh
Ở trong thân Bồ-tát
Hiện rõ nơi pháp lớn
Lợi ích và an vui
Như Lai luôn khen ngợi
Tùng địa vị thanh tịnh
Nên gọi là Phật tử
Ở trong thân Bồ-tát
Đó chính là Bồ-tát
Phật và các Bồ-tát
Đều gọi là Lại-da
Phật và Tối thắng tử
Đã và đang thọ ký
A-lại-da rộng lớn
Sẽ thành Đẳng chánh giác
Chính thể Lại-da này
Bậc Mật nghiêm hay thấy
Nhờ Du-kỳ tối thắng
Nên tương ứng diệu định
Chư Phật và Duyên giác
Thanh văn và ngoại đạo
Người chứng lý vô úy
Quán sát nhờ thức này
Vô số các thức cảnh
Đều từ tâm biến ra
Bình, áo và các vật
Tánh như vậy, đều không
Đều nương A-lại-da
Cái thấy đều mê hoặc

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Nghĩa là dùng huân tập
Đối sinh năng, sở thủ
Thể chẳng, như ảo thuật
Chẳng quáng năng, lông tròn
Chẳng sinh, chẳng không sinh
Không tánh, không xa lìa
Có, không, đều không tánh
Dài ngắn cũng như vậy.
Kẻ trí quán việc giả
Thấy đều do ảo thuật
Chưa từng có một vật
Đồng khởi lên với huyễn
Hữu tình đã phân biệt
Như huyễn mà vẫn thấy
Tướng quáng năng, lông tròn
Cả hai không thể có
Lìa một, không có hai
Không đời trước, đời này
Đều do thức biến khác
Không giả, không giả tên
Các tánh không nắm bắt
Là giả, giả làm ra
Kẻ thế gian mê hoặc
Tâm đó không tự tại
Đối nói có thể giả
Giả thành đủ các vật
Chuyển động và qua lại
Tuy có nhưng không thật
Như sắp gặp nam châm
Bị hút nên di chuyển
Tạng thức cũng như vậy
Tùy theo loại phân biệt
Tất cả các thế gian
Không nơi nào không có
Mặt trời, ngọc Ma-ni
Không suy nghĩ, phân biệt
Thức này biến khắp cõi
Thấy nó là lưu chuyển
Không chết cũng không sống
Pháp vốn chẳng lưu chuyển
Như mộng thấy sinh tử
Giác ngộ liền giải thoát
Đó chính là chư Phật
Giáo lý bậc tối thắng
Suy nghĩ tất cả pháp*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Như cân, như gương sáng
Chiếu rõ như đèn sáng
Thử nghiệm như vàng đá
Chánh đạo như tướng tiêu
Xa lìa sự mất dứt
Bậc tu tập thẳng định
Đều nhờ nhân thanh tịnh
Khiến lìa các tạp nhiễm
Chuyển y mà hiện rõ.*

